

บันทึกการตอบข้อหารือกรมอนามัย
เรื่อง แนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบกิจการขายหรือให้เช่าเครื่องกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ
ในสถานพยาบาลหรือเข้าพื้นที่สถานพยาบาลสำหรับการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ

บริษัท นว จำกัด ได้มีหนังสือที่ นว.๐๒๙/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๒ เพื่อขอหารือเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการกำจัดขยะติดเชื้อในสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข โดยมีรายละเอียด ดังนี้

เนื่องด้วยบริษัท นว จำกัด สำนักงานใหญ่ มีประสบการณ์ในงานที่เกี่ยวข้องกับการทำให้ปราศจากเชื้อมากกว่า ๔๘ ปี และเป็นตัวแทนจำหน่ายและติดตั้งเครื่องกำจัดขยะติดเชื้อ ECODAS ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ของประเทศฝรั่งเศส ทำงานด้วยระบบบดตัด และฆ่าเชื้อด้วยแรงดันไอน้ำอัตโนมัติในเครื่องเดียว (Hybrid Steam Sterilization) เป็นเทคโนโลยีในการทำลายขยะติดเชื้อ วัสดุทางการแพทย์ วัสดุต่าง ๆ ในห้องตรวจวิเคราะห์ ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ และซากสัตว์ทดลอง โดยมีการจัดการตรวจสอบผลการฆ่าเชื้อ ตามมาตรฐานที่ระบุในกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. ๒๕๕๕

บริษัท นว จำกัด ขอทราบข้อกฎหมาย กรณีที่ติดตั้งเครื่องแล้วให้บริการในการดำเนินการกำจัดขยะติดเชื้อตามขั้นตอนการทำงานของเครื่อง ว่าจะต้องดำเนินการขอเอกสารใดบ้าง ต้องปฏิบัติอย่างไร เพื่อให้ถูกระเบียบ และถูกต้องตามข้อกำหนดต่าง ๆ

ข้อเท็จจริงเพิ่มเติม

บริษัท นว จำกัด ได้ดำเนินการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อในสถานพยาบาล จำนวน ๓ รูปแบบ คือ ๑) บริษัทฯ จำหน่ายเครื่องกำจัดมูลฝอยติดเชื้อให้กับสถานพยาบาลโดยให้สถานพยาบาลเป็นผู้ดูแลระบบ ๒) สถานพยาบาลเข้าซื้อเครื่องกำจัดมูลฝอยติดเชื้อจากบริษัทฯ โดยให้บริษัทฯ เป็นผู้ดูแลระบบ และ ๓) สถานพยาบาลอนุญาตให้บริษัทฯ ใช้พื้นที่ของสถานพยาบาลในการติดตั้งเครื่องกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ โดยสถานพยาบาลเสียค่ากำจัดมูลฝอยติดเชื้อให้แก่บริษัทฯ

๑. ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

กรมอนามัย ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวแล้วเห็นว่าตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดไว้ดังนี้

มาตรา ๑๘^๒ การเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในเขตราชการส่วนท้องถิ่นใด ให้เป็นอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น หากราชการส่วนท้องถิ่นไม่ดำเนินการเอง อาจดำเนินการได้ใน ๓ กรณี

^๑ ส่งพร้อมหนังสือ ที่ สธ ๐๙๔๕.๐๔/๓๕๓๒ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ซึ่งกรมอนามัย มีถึงบริษัท นว จำกัด

^๒ **มาตรา ๑๘** การเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในเขตราชการส่วนท้องถิ่นใด ให้เป็นอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ราชการส่วนท้องถิ่นอาจร่วมกับหน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นดำเนินการภายใต้ข้อตกลงร่วมกันก็ได้ แต่ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยส่วนรวม รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงโดยคำแนะนำของคณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการร่วมกันได้

ในกรณีที่มีเหตุอันสมควรราชการส่วนท้องถิ่นอาจมอบให้บุคคลใดดำเนินการตามวรรคหนึ่งแทน ภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่น หรืออาจอนุญาตให้บุคคลใดเป็นผู้ดำเนินการรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยตามมาตรา ๑๙ ก็ได้

บทบัญญัติตามมาตรานี้ และมาตรา ๑๙ มิให้ใช้บังคับกับการจัดการของเสียอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน แต่ให้ผู้ดำเนินการโรงงานที่มีของเสียอันตราย และผู้ดำเนินการรับทำการเก็บ ขนหรือกำจัดของเสียอันตรายดังกล่าว แจ้งการดำเนินการเป็นหนังสือต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น

คือ ๑) ร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นภายใต้ข้อตกลงร่วมกัน (มาตรา ๑๘ วรรคสอง)
๒) มอบให้บุคคลใดดำเนินการจัดการสิ่งปฏิภูลหรือมูลฝอยภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่น
(มาตรา ๑๘ วรรคสาม) และ ๓) อนุญาตให้บุคคลที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๙^๓ ดำเนินกิจการรับทำการเก็บ
ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิภูลหรือมูลฝอย โดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ

มาตรา ๒๐^๔ ให้อำนาจแก่ราชการส่วนท้องถิ่นในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นควบคุม
สุลักษณะในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิภูลหรือมูลฝอย ดังนี้ ๑) ห้ามการถ่าย เท ทิ้ง หรือทำให้มีขึ้นในที่
หรือทางสาธารณะซึ่งสิ่งปฏิภูล หรือมูลฝอย นอกจากในที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นจัดไว้ให้ ๒) กำหนดให้มีที่
รองรับสิ่งปฏิภูลหรือมูลฝอยตามที่หรือทางสาธารณะและสถานที่เอกชน ๓) กำหนดวิธีการเก็บ ขน และกำจัด
สิ่งปฏิภูลหรือมูลฝอย ๔) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการของราชการส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลอื่น
ที่ราชการส่วนท้องถิ่นมอบให้ดำเนินการแทนในการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิภูลหรือมูลฝอยไม่เกินอัตรา
ที่กำหนดในกฎกระทรวง เป็นต้น

กฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. ๒๕๔๕

กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ โดย
ข้อกำหนดทุกหมวดในกฎกระทรวงฉบับนี้ให้ใช้บังคับในท้องที่ของกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาลนคร
และเทศบาลเมืองทุกแห่ง แต่ข้อกำหนดในส่วนของการเก็บมูลฝอยติดเชื้อให้มีผลใช้บังคับกับสถานบริการ
สาธารณสุขและห้องปฏิบัติการเชื้ออันตรายในเขตราชการส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง

ประกาศกระทรวง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขว่าด้วยการขนและการกำจัดมูลฝอย
ติดเชื้อในท้องที่เทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๕๘

กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ โดยให้ใช้บังคับ
ในพื้นที่ของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล

---

^๓ มาตรา ๑๙ ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินการรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิภูลหรือมูลฝอย โดยทำ
เป็นธุรกิจหรือโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

^๔ มาตรา ๒๐ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสะอาดและการจัดระเบียบในการเก็บ ขน และกำจัด
สิ่งปฏิภูลหรือมูลฝอย ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นดังต่อไปนี้

(๑) ห้ามการถ่าย เท ทิ้ง หรือทำให้มีขึ้นในที่หรือทางสาธารณะซึ่งสิ่งปฏิภูล หรือมูลฝอย นอกจากในที่ที่
ราชการส่วนท้องถิ่นจัดไว้ให้

(๒) กำหนดให้มีที่รองรับสิ่งปฏิภูลหรือมูลฝอยตามที่หรือทางสาธารณะและสถานที่เอกชน

(๓) กำหนดวิธีการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิภูลหรือมูลฝอยหรือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือ
สถานที่ใด ๆ ปฏิบัติให้ถูกต้องด้วยสุลักษณะตามสภาพหรือลักษณะการใช้อาคารหรือสถานที่นั้น ๆ

(๔) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการของราชการส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลอื่นที่ราชการส่วน
ท้องถิ่นมอบให้ดำเนินการแทน ในการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิภูลหรือมูลฝอยไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ การ
จะกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการกำจัดสิ่งปฏิภูลหรือมูลฝอย ราชการส่วนท้องถิ่นนั้นจะต้องดำเนินการให้ถูกต้องด้วย
สุลักษณะตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิภูลหรือมูลฝอย เพื่อให้ผู้รับ
ใบอนุญาตตามมาตรา ๑๙ ปฏิบัติ ตลอดจนกำหนดอัตราค่าบริการขั้นสูงตามลักษณะการให้บริการที่ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา
๑๙ จะพึงเรียกเก็บได้

(๖) กำหนดการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้ถูกต้องด้วยสุลักษณะ

๒. ความเห็นในประเด็นข้อหาหรือ

กรมอนามัย ได้พิจารณาข้อหาหรือและข้อเท็จจริงของบริษัท นว จำกัด พร้อมทั้งวิเคราะห์ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องแล้วมีความเห็น ดังนี้

ความเห็น ๑ ในกรณีที่บริษัทฯ จำหน่ายเครื่องกำจัดมูลฝอยติดเชื้อให้กับสถานพยาบาล โดยให้สถานพยาบาลเป็นผู้ดูแลระบบ หรือสถานพยาบาลเช่าซื้อเครื่องกำจัดมูลฝอยติดเชื้อจากบริษัทฯ โดยให้บริษัทฯ เป็นผู้ดูแลระบบนั้น ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้การเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในเขตราชการส่วนท้องถิ่นใดให้เป็นอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น ดังนั้น หากสถานพยาบาลประสงค์จะกำจัดมูลฝอยติดเชื้อเอง จะเข้าข่ายตามความในมาตรา ๑๘ วรรคสาม ราชการส่วนท้องถิ่นมอบให้บุคคลใดดำเนินการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อแทนภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งสถานพยาบาลจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๖ สถานพยาบาลที่ต้องการขอกำจัดมูลฝอยติดเชื้อด้วยตนเองต้องแจ้งราชการส่วนท้องถิ่นที่สถานพยาบาลนั้นตั้งอยู่ เมื่อราชการส่วนท้องถิ่นได้ตรวจสอบระบบกำจัดมูลฝอยติดเชื้อและให้ความเห็นชอบแล้ว จึงจะดำเนินการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อด้วยตนเองได้ ทั้งนี้ สถานพยาบาลจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. ๒๕๔๕ และข้อบัญญัติท้องถิ่น สำหรับสถานพยาบาลที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามประกาศกระทรวง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขว่าด้วยการขนและการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อในท้องที่เทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๕๘ และข้อบัญญัติท้องถิ่นด้วย ดังนั้น เมื่อบริษัทฯ จำหน่ายหรือให้เช่าเครื่องกำจัดมูลฝอยติดเชื้อแก่สถานพยาบาลแล้วจึงไม่ต้องดำเนินการขอใบอนุญาตประกอบกิจการฯ กับราชการส่วนท้องถิ่น แต่ทางบริษัทฯ อาจเป็นที่ปรึกษาและดูแลระบบกำจัดมูลฝอยติดเชื้อแก่สถานพยาบาล เพื่อให้การดำเนินการถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับรายละเอียดข้อตกลงในสัญญาจ้างหรือสัญญาการเช่าซื้อที่สถานพยาบาลได้ทำไว้กับบริษัทฯ

ความเห็น ๒ ในกรณีที่สถานพยาบาลอนุญาตให้บริษัทฯ ใช้พื้นที่ของสถานพยาบาลในการติดตั้งเครื่องกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ โดยสถานพยาบาลเสียค่ากำจัดมูลฝอยติดเชื้อให้แก่บริษัทฯ นั้นทางบริษัทฯ จะเข้าข่ายเป็นการดำเนินกิจการรับทำการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ โดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ ซึ่งจะต้องดำเนินการขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นในเขตราชการส่วนท้องถิ่นที่สถานพยาบาลนั้นตั้งอยู่ ตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ทั้งนี้ กรณีสถานประกอบการตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาลนคร และเทศบาลเมือง จะต้องประกอบกิจการให้ถูกสุขลักษณะและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. ๒๕๔๕ และข้อบัญญัติท้องถิ่น สำหรับกรณีสถานประกอบการตั้งอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องประกอบกิจการให้ถูกสุขลักษณะและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศกระทรวง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขว่าด้วยการขนและการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อในท้องที่เทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๕๘ และข้อบัญญัติท้องถิ่นด้วย

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

กรณีที่สถานพยาบาลจะอนุญาตให้บริษัทฯ เข้าพื้นที่เพื่อประกอบกิจการกำจัดมูลฝอย
ติดเชื้อ ควรรับกำจัดมูลฝอยติดเชื้อที่เกิดจากสถานพยาบาลที่เป็นเจ้าของพื้นที่เท่านั้น หากมีกรณีที่บริษัทฯ
รับกำจัดมูลฝอยติดเชื้อที่นำมาจากสถานพยาบาลอื่น ควรคำนึงถึงผลกระทบต่อประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณ
โดยรอบสถานประกอบการหรือเหตุรำคาญที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการด้วย ดังนั้น สถานพยาบาล
จึงควรระบุรายละเอียดข้อตกลงไว้ในสัญญาเช่าพื้นที่กับบริษัทฯ ให้ชัดเจนด้วย

กรมอนามัย

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒

หมายเหตุ : ท่านสามารถศึกษาแนวทางการตอบข้อหารือในประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ได้ที่
เว็บไซต์ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข หรือสแกนได้ที่คิวอาร์โค้ดนี้ ➡

